

Best practice for forebyggelse af wash trades

Finanstilsynet stillede i sommeren 2022 udvalgte banker en række spørgsmål om deres tiltag for at forebygge wash trades¹. Formålet var at sætte fokus på og nedbringe antallet af de ulovlige handler.

Forebyggelse af wash trading er vigtig. Dels fordi denne type handel sender vildledende signaler til øvrige investorer om udbud og efterspørgsel, dels fordi sanktionerne ved at foretage wash trades er alvorlige. I mange tilfælde risikerer personen, der handler bøde eller fængselsstraf, også selvom handlerne blev gennemført uden intention om at påvirke markedet, eller selvom vedkommende var uvidende om, at wash trading er strafbart.

Dette notat oplister med udgangspunkt i svarene fra bankerne best practices for tiltag til forebyggelse af wash trades. Listen omfatter tekniske systemunderstøttede foranstaltninger og bankernes kommunikation med og opfølgning overfor kunderne i forbindelse med observerede wash trades.

Bankerne har pligt til at have effektive ordninger, systemer og procedurer, som tager sigte på at afsløre markedsmanipulation og forsøg herpå, jf. artikel 16, i markedsmisbrugsforordningen². Bankerne er derimod ikke forpligtede til at indføre forebyggende foranstaltninger, herunder IT-systemer, der helt forhindrer markedsmanipulation. De er heller ikke forpligtede til at implementere ordninger og procedurer for kommunikation og opfølgning overfor kunder, som har foretaget wash trades. Det er imidlertid Finanstilsynets vurdering, at sådanne ordninger udgør god kundepleje, idet kunder herved kan undgå at risikere tiltale for markedsmanipulation, hvis de handler med sig selv på tværs af depoter i den samme bank. Kunden vil dog fortsat løbe en risiko, hvis kunden handler med sig selv på tværs af banker, da den enkelte bank ikke har mulighed for at identificere dette.

¹ En wash trade defineres ved, at samme kunde både er køber og sælger i en handel, så der ikke sker et ejerskifte af det finansielle instrument, eller hvis beslutningstageren er den samme for både købet og salget.

² Europa-Parlamentets og Rådets forordningen (EU) nr. 596/2014 af 16. april 2014

Tekniske systemunderstøttede foranstaltninger

Bankerne har i sagens natur ansvaret for, de systemer, som deres kunder benytter til at handle finansielle instrumenter. Passende systemunderstøttede foranstaltninger giver bankerne et godt udgangspunkt for at forebygge, at kunderne handler med sig selv over markedet.

Blokeringsmekanismer

Ved systemunderstøttede foranstaltninger er det best practice at bruge såkaldte blokeringsmekanismer, der helt forhindrer en kunde i at placere en ordre på markedet, hvis det vil resultere i, at kunden handler med sig selv. En sådan mekanisme sikrer, at en kundes modsatrettede ordrer ikke vil kunne matches og dermed resultere i en wash trade³.

Flere af de adspurgte banker benytter på nuværende tidspunkt blokeringsmekanismer, hvoraf de fleste er implementeret indenfor det seneste år. I relation hertil oplyser flere af bankerne, at de betragter de implementerede blokeringsmekanismer, der forebygger, at kunderne uforvarende foretager wash trades, som god kundepleje.

I forlængelse af dette er det best practice at benytte blokeringsmekanismer, som ikke kun dækker de rene wash trades-tilfælde, dvs. tilfælde, hvor kunden er både køber og sælger i en transaktion, men alle handelsscenarier indenfor samme bank, hvor beslutningstageren er den samme. For eksempel en wash trade, hvor den ene ordre er indlagt fra eget depot, og den modsatrettede ordre er indlagt via en fuldmagt på vegne af en ægtefælles, et barns eller et selskabs depot. Det skyldes, at sådanne handelsscenarier også betragtes som wash trades. På den måde kan banken reducere risikoen for wash trades betydeligt. Systemet kan dog ikke beskytte mod wash trades, som kunden foretager, mellem forskellige banker.

Opfølgning og oplysning i tilfælde af wash trades

Mange tilfælde af wash trade sker, fordi kunder enten ikke er opmærksomme på, at de handler med sig selv, eller ikke ved, at det er ulovligt. Det er derfor vigtigt, at bankerne oplyser kunderne om, hvad wash trading er, og at det udgør markedsmanipulation.

Direkte kontakt til kunden

Det er best practice, at en bank kontakter en kunde, som har foretaget en wash trade, hurtigst muligt efter at banken har identificeret forholdet, og oplyser kunden om, at det er ulovligt.

³ For eksempel kan en blokeringsmekanisme fungere ved at se på, om en kunde allerede har en ordre i det finansielle instrument, som har krydsende kurs med den ordre, kunden forsøger at indlægge. Hvis det er tilfældet, vil blokeringsmekanismen afvise indlæggelsen af ordren og derved forhindre, at kunden indlægger en ordre, som vil resultere i, at kunden handler med sig selv.

Formålet er at reducere risikoen for, at kunden senere gentager lovovertrædelsen.

Det er vigtigt, at den medarbejder, der kontakter kunden, i et klart sprog kan kommunikere, hvorfor wash trading er ulovlig. Typisk vil det være en bankrådgiver, der kontakter kunden. Undervisning af medarbejdere, som hver især må forventes at foretage meget få henvendelser om wash trades, indgår derfor også i best practice.

Forebyggende information

Endelig er det best practice også proaktivt at informere kunderne om, at wash trading er ulovlig. Det kan bl.a. ske i forbindelse med onboarding af nye kunder i banken. Informationen bør desuden være tilgængelig via oplagte informationskanaler, som f.eks. bankens hjemmeside. Dette skal sikre, at kunderne er klædt tilstrækkeligt på i forhold til at handle på markedet i overensstemmelse med gældende lovgivning.